

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

Розробник(и):
Оксана ОЛІЙНИК, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри методології та методів соціологічних досліджень
Руслана МОСКОТІНА, доктор філософії, асистент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

Микола СИДОРОВ

Протокол № 19 від «29» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методи збору соціологічних даних

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологічне забезпечення управлінських процесів»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: доц. Оксана ОЛІЙНИК, ас. Руслана МОСКОТІНА

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол №10 від «31» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА
(підпис)

КИЇВ – 2023

1. Мета дисципліни – системне ознайомлення студентів з методами збору соціологічних даних, які використовуються в емпіричних соціологічних дослідженнях. Передбачається не тільки засвоєння теоретичного матеріалу щодо соціологічних методів збору емпіричної інформації, але й формування у студентів первинних навичок в цій царині соціології.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування дисципліни «Вступ до спеціальності»
2. Знання теоретичних основ методології проведення соціологічних досліджень
3. Знання англійської мови

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна «Методи збору соціологічних даних» є базовою у фаховій підготовці соціологів. В межах дисципліни основна увага приділяється теоретичним та практичним аспектам розробки і використання соціологічних методів збору інформації.

4. Завдання (навчальні цілі):

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- надати загальні знання щодо суті емпіричного дослідження, його програмування та етапів;
- сформувати у студентів знання суті та особливостей «кількісних» та «якісних» методів збору соціологічної інформації;
- навчити студентів обирати метод збору соціологічної інформації відповідно до мети і завдань соціологічного дослідження, пізнавальних можливостей методу;
- надати знання щодо поняття вимірювання в емпіричній соціології, шкал вимірювання;
- сформувати знання стосовно принципів розробки інструментарію «кількісних» соціологічних методів збору емпіричної інформації та первинні навички щодо розробки відповідного інструментарію;
- ознайомити студентів з основами «якісних» методів дослідження.

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК01)
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК10)
- Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів (СК04)
- Вміння застосовувати соціологічний інструментарій в управлінській діяльності (СК11)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знання щодо суті емпіричного дослідження, його програмування та етапів	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	виступи на практичному	15
1.2	Знання суті та особливостей «кількісних» та «якісних» методів збору соціологічної інформації	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	виступи на практичному, складання таблиць класифікації	15
2.1	Вміти обирати метод збору соціологічної інформації відповідно до мети та завдань соціологічного дослідження та пізнавальних можливостей методу	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання з елементами програмування соціологічних досліджень	30
2.2	Володіти первинними навичками розробки відповідного інструментарію соціологічного дослідження	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання	20
3.1	Демонструвати вміння організувати та забезпечувати підтримку комунікації в процесі виконання групових завдань	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, робота в групах, групові проекти	10

4.1	Вміти самостійно формулювати мету, ставити конкретні задачі, дослідження, розробляти інструментарій	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	практичні завдання, програма соціологічного дослідження та окремі елементи програмування	10
-----	---	--	--	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)						
Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач (ПРН04)	+	+				+
Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації (ПРН07)			+	+	+	+
Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури (ПРН08)					+	+
Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів (ПРН10)	+	+	+	+		
Використовувати соціологічний інструментарій та методологічний арсенал соціології для аналізу управлінських процесів у сучасному суспільстві (ПРН15)		+	+	+		

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

– **семестрове оцінювання студентів:**

- 1) відповіді на практичному *PH 1.1, PH 1.2, PH 2.1, PH 2.2, PH 4.1* (3 бали*10 = **30 балів** максимум, **18 балів** мінімум);
- 2) виконання завдань на практичних заняттях (аналіз карток спостережень, анкети, гайду інтерв'ю, класифікатора контент-аналізу, телефонних інтерв'ю тощо) *PH 1.2, PH 2.1, PH 2.2, PH 3.1, PH 4.1* (3 бали*10 = **30 балів** максимум, **18 балів** мінімум).

– **підсумкове оцінювання:** письмовий іспит *PH 1.1, PH 1.2, PH 2.1, PH 2.2, PH 4.1* (білет містить блок тестових запитань на 35 балів максимум та відкрите запитання на 5 балів максимум) – **40 балів**. Мінімальний бал для успішного складання іспиту – **24 бали**.

– **умови допуску до підсумкового оцінювання:**

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів за *критично-розрахунковий мінімум* – **36 балів** для одержання допуску до іспиту обов'язковим є виконання завдань з практичних та лабораторних робіт, які вони заборгували *Дедлайн збереження усіх боргів* не пізніше, як за тиждень до іспиту.

7.2. Організація оцінювання:

Практичні заняття оцінюються за фактом проведення, бали накопичуються протягом семестру.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№	Тема	Кількість годин			
		Лекц.	Практ.	Самост.	Разом
1	Вступ. Емпіричне соціологічне дослідження, його програмування. Поняття методу збору соціологічних даних	2	4	4	10
1. Опитувальні «кількісні» методи збору соціологічних даних					
2	Опитування як метод збору соціологічної інформації. Пізнавальні можливості методу. Два класи опитувального методу	2	4	4	10
3	Запитання як інструмент збору інформації в соціологічному дослідженні. Структура соціологічного опитувальника	2	4	6	12
4	Стандартизовані шкали вимірювання емпіричних ознак Надійність вимірювання	2	4	8	14
5	Вибірка в соціологічному дослідженні: основні підходи	2	4	6	12
6	Особливості та процедура соціометричного опитування. Тести в соціології	2	6	8	16
7	Експертне опитування, його специфіка та складності проведення	2	4	6	12
8	Заочні форми опитування	2	4	6	12
2. Неопитувальні «кількісні» методи збору соціологічних даних, їх специфіка					
9	Спостереження: особливості та різновиди методу	2	4	6	12
10	Експеримент в соціологічному дослідженні	2	4	6	12
11	Аналіз документів як метод збору соціологічної інформації	2	4	6	12
3. «Якісні» методи збору соціологічної інформації					
12	«Якісна» стратегія дослідження. Загальна характеристика «якісних» методів збору інформації	2	2	4	8
13	Глибинне інтерв'ю, його специфіка та різновиди	2	4	6	12
14	Фокусоване групове інтерв'ю	2	4	6	12
15	Аналіз випадку (case study). Стратегії змішування методів	2	4	8	14
	Разом	30	60	90	180

Загальний обсяг: 180 год, в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Практичні заняття – 60 год.

Самостійна робота – 90 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Вербець В. В. Методика організації та проведення соціологічного дослідження: Навчально-методичний посібник / В. В. Вербець. – Березне, 2008. – 231 с.
2. Максимович О. В. Основи методології та методів соціологічних досліджень: на-вчально-методичний комплекс для студентів / О. В. Максимович. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. – 112 с.

3. Папіна Н. В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій / 2-е видання, доповнене. – К., 2007. – 320 с.
4. Паниотто В., Харченко П. Криза в методах опитування та шляхи її подолання // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2012. – № 1. – С. 3-19.
5. Паниотто В., Харченко Н. Методи опитування: Підручник. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2017. – 342 с.
6. Сапелкіна О. В., Чепурко Г. І. Емпірична соціологія: курс лекцій. – Львів: Простір-М, 2018. – 268 с.
7. Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. – К.: Інститут соціології ІАНУ, 2009. – 400 с.

Додаткова:

1. Казанжи А. П. Поняття і значення «ефекту від методу» в «mixed-mode» дослідженнях // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2015. – №2 (27). – с. 73-81 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/229856717.pdf>
2. Олійник О. В. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з дисципліни «Соціологічні методи дослідження політичних процесів» для студентів філософського факультету спеціальності 052 «Політологія» освітнього рівня «Бакалавр» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sociology.knu.ua/uk/navchalno-metody-chni-kompleksi>
3. Сидоров М.В.-С. Використання систем комп'ютерного анкетування в Інтернеті // Соціальні технології. – 2009 – №43 – с. 164-175
4. Соціальна експертиза в Україні: методологія, методика, досвід впровадження / За ред. Ю. І. Саска. – К.: Ін-т соціології ІАНУ, 2000.
5. International Handbook of Survey Methodology / By ed. D. de Leeuw, J. J. Hox, D. A. Dillman. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.taylorfrancis.com/books/edit/10.4324/9780203843123/international-handbook-survey-methodology-edith-de-leeuw-joop-hox-dillman>
6. Oliinyk O., Lyasota L. Problem of measurement of efficiency of propaganda (on the example of using of the index of effectiveness of the russian propaganda in Ukraine) // Грани: науково-теоретичний альманах. – Дніпропетровськ, 2018. – Том 21. – № 4 – с. 40-46
7. Olson K. The Role Of Interviewer Experience on Acquiescence [Електронний ресурс] / K. Olson, I. Bilgen // Public Opinion Quarterly. – 2011. – Vol. 75, no. 1. – pp 99-114. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://doi.org/10.1093/poq/nfq067>
8. Yin R. K. Case Study Research Design and Methods (5th ed.). – Thousand Oaks, CA: Sage, 2014.

10. Додаткові ресурси:

1. Електронна бібліотека факультету соціології КНУТШ: <https://sociology.knu.ua/uk/library>
2. Gallup-international: <http://www.gallup-international.com>
3. Курс «Questionnaire Design for Social Surveys» на Coursera: <https://www.coursera.org/learn/questionnaire-design>
4. Курс «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?» на Prometheus: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRE/SOC101/2015_T1/about

Періодичні видання

1. Соціологія: теорія, методи, маркетинг: <https://i-soc.com.ua/ua/edition/journal/>
2. Соціологічні студії: <https://sociostudios.vnu.edu.ua/index.php/socio>